

AMIF-ohjelman arviointitaulukko vuosi 2024

ARVIOINNIN KRITEERIT	Hallintoviranomaisen arviointi	Seurantakomitean kommentit
Tuloksellisuus	<p>- Miten hankkeiden ja toiminnan toimeenpano on edistänyt toimeenpanosuunnitelman ja ohjelman toteutusta?</p> <p>Ohjelman toimeenpano on jatkunut tehokkaasti Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän kehittämiseen keskittyvän erityistavoitteen 1 kautta sekä laillista muuttoliikettä ja kotoutumista koskevassa erityistavoitteessa 2. Palauttamista koskevan erityistavoitteen 3. mukaisesti on rahoitettu kaksi hanketta.</p> <p>Tilivuoden 1.7.2023-30.6.2024 aikana järjestettiin kaksi hakua ja rahastosta on rahoitettu yhteensä 17 hanketta sekä tehty 1 päätös operatiivisen tuen käytöstä.</p> <p>Eryistavoitteet 1B:n osalta rahoitettiin 6 hanketta, joissa mm. kehitetään vastaanoton olosuhteita sekä vahvistetaan turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmän kapasiteettia. Lisäksi kolmessa hankkeessa edistetään ja tuetaan vastaanottojärjestelmässä olevien, tilapäistä suojelua saavien kotikunnan hakemista sekä kuntaan siirtymistä.</p> <p>Eryistavoitteet 2 osalta rahoitettiin 10 hanketta, joissa mm. selvitetään mahdollisuuksia laillisten väylien ja kansainvälisen yhteistyön edistämiseksi. Lisäksi kolmansien maiden kansalaisille vahvistetaan alkuvaiheen ohjausta, kohderyhmän erityistarpeita, koti-kouluyhteistyötä sekä työelämäorientaatiota. Myös kotoutumisen parissa työskentelevien ohjausosaamista, tietopohjan käyttöä sekä verkosto- ja alueellista yhteistyötä vahvistetaan.</p> <p>Eryistavoitteen 3 osalta rahoitettiin 1 operatiivinen hanke, joka koski maasta poistamistoimintaa.</p>	

Koko hankekauden aikana on järjestetty 5 hakua ja rahastosta on rahoitettu yhteensä 50 hanketta sekä tehty viisi päätöstä operatiivisen tuen käytöstä. Rahaston ohjelman kaikissa erityistavoitteissa oli käynnissä hanketoimintaa ja hyödynnetty operatiivista tukea.

- Arviointia indikaattoreiden toteutumisesta ja käyttöasteesta.

Valtaosassa rahoitetuista hankkeista pystytään soveltamaan rahaston asetuksen mukaisia indikaattoreita ja indikaattoreissa olevaa kertymää. On myös joitakin hankkeita, joille ei löydy soveltuvaa rahaston asetuksen mukaista indikaattoria. Kaikille hankkeille on kuitenkin määritelty myös hankekohtaisia tuotoksia ja tulostavoitteita rahaston indikaattoreiden lisäksi.

Tuotosindikaattorit

AMIF-ohjelmassa on asetettu tuotosindikaattorille välitavoitteet per 30.6.2024. Erityistavoitteen 1 tuotosindikaattoreista ilman huoltajaa saapuville alaikäisille tarkoitettujen (korjattujen tai kunnostettujen) paikkojen määrä on täysin toteutunut ohjelman välitavoitteen osalta. Muut AMIF-ohjelman tuotosindikaattorit eivät ole saavuttaneet ohjelman välitavoitteita 30.6.2024 mennessä. Tämä johtuu AMIF-ohjelman toimeenpanon alkamisen viivästyisestä sekä yksittäisten hankkeiden hitaammasta etenemisestä.

Tulosindikaattorit

AMIF-ohjelmassa ei ole asetettu tulosindikaattoreille välitavoitteita per 30.6.2024. Hankkeet ovat vielä käynnissä, joten yksittäisten hankkeiden tulosindikaattoreiden toteutumista ei voi vielä arvioida.

Yleinen avustuksen saajien havainto on, että koulutuksen hyödyllisyyttä mittaavien tulosindikaattoreiden raportoinnissa on haasteita (palautekyselyt koulutukseen osallistuneille heti ja 3 kk:n kuluttua). Lisäksi vastaanottokeskusten alasajo on hidastanut koulutusten toteutumista.

	<ul style="list-style-type: none">- Ovatko hallintoviranomaisen toimet edistäneet ohjelman ja toimeenpanosuunnitelman tavoitteiden toteutumista? <p>Rahastosta on järjestetty tilivuoden loppuun mennessä viisi hakua. Erityistavoitteissa 1–3 on käynnissä hanketoimintaa sekä hyödynnetty operatiivista tukea.</p> <p>Erityistavoitteessa 4. Yhteisvastuu ja oikeudenmukainen vastuunjako - erityistavoitteessa on erillismäärärahan lisäksi myös pieni osuus 75 % hankerahoitusta (300 000 EU-rahoitusta). Rahoitusta ei ole vielä käytetty.</p>	
Tehokkuus	<ul style="list-style-type: none">- Ovatko hankkeet saavuttaneet tavoitteitaan hankesuunnitelmien ja -aikataulujen mukaisesti? <p>Hankkeet ovat toteutuneet pääosin suunnitellusti hankesuunnitelmien ja -aikataulujen mukaisesti. Osa Maahanmuuttoviraston järjestelmähankkeista kuten UMA:n ulkomaalaisasioiden asianhallintajärjestelmä sekä puhutteluvarausjärjestelmä ovat edenneet pilottikäyttöön. Joidenkin hankkeiden osalta on ollut hieman viiveitä rekrytoinnista tai hankintojen viivästyisestä johtuen.</p> <p>Erityistavoitteesta 2 rahoitetut hankkeista osa on raportoinut vasta ensimmäistä kertaa. Hankkeet etenevät hankesuunnitelman mukaisesti.</p> <p>Erityistavoitteen 3 rahoitetut hankkeet ovat edenneet myös hankesuunnitelman mukaisesti.</p> <ul style="list-style-type: none">- Ovatko hankkeet tehostaneet avustuksen saajan toimintaa? <p>Erityisesti Migrin hankkeissa on tehostettu turvapaikkaprosessia, oleskelulupahakemusten käsittelyä, paluuneuvontaa sekä automatisoimalla UMA-järjestelmän toimintoja. Lisäksi hankkeissa on kehitetty viranomaisten</p>	

välistä yhteistyötä sekä maatiedon vaihtoa kansallisesti että EU:n laajuisesti.

Poliisihallituksen toimintaa on tehostettu lisäämällä paluuneuvonnan ja maastapoistamistoiminnan resursseja.

Onko rahoitusta käytetty suunnitelmallisesti (myöntö- ja käyttöaste)?

Rahoitusta on myönnetty varsin etupainotteisesti ja siitä on sidottu hieman alle puolet käytettävissä olevista määrärahoista.

Rahastosta avustuksina myönnettävä rahoitusosuus kaudella 2021–2027 on 62,4 miljoonaa euroa, josta on myönnetty 49 % (30,8 miljoonaa euroa).

Rahoitusta on tilivuoden loppuun mennessä 30.6.2024 maksettu 4,3 miljoonaa.

AMIF-rahasto saavutti maksatukseen perustuvan komission asettaman lisärahoitustavoitteen vuonna 2024 ja AMIF-rahasto tulee saamaan lisärahoitusta vuonna 2025. Komissio ei ole vielä ilmoittanut lisärahoituksen määrää.

- Onko tukikelvottomia kustannuksia havaittu paljon ja/tai hankkeet toteutuneet suunniteltua pienempinä?

Tukikelvottomat kustannukset ovat olleet vähäisiä. Lähinnä kustannusten hylkäykset ovat liittyneet pääasiassa työaikaa koskeviin toimintavuosityöajan ylityksiin. Tässä vaiheessa ei voida arvioida toteutuvatko hankkeet suunniteltua pienempinä.

- Onko muutospäätösten määrä pysynyt maltillisena?

Kyllä. Eräitä avustuspäätösten muutoksia on valmisteilla: syynä esimerkiksi hankeajan pidentäminen.

- Arviointia hallintoviranomaisen toiminnan suhteen liittyen mm. hakuihin, tarkastuksiin, koulutuksiin.

	<p>Hallintoviranomainen on järjestänyt kattavia hakukoulutuksia jokaisen haun yhteydessä.</p> <p>Hallintoviranomainen on järjestänyt hakujen yhteydessä säännöllisesti hallinnointi- ja raportointikoulutuksia.</p> <p>Verkkosivujen aineistopankissa on hakijoille ja tuen saajille suunnattuja ohjeita, infomateriaalia ja valmiita lomakepohjia. Niitä päivitetään säännöllisesti.</p> <p>Hankkeisiin kohdistuvat tarkastuskäynnit perustuvat riskianalyysiin. Tarkastuskäynnillä saadut hankkeiden palautteet ovat olleet positiivisia. EUSA2-järjestelmästä on saanut hyvää palautetta.</p>	
Merkityksellisyys	<ul style="list-style-type: none">- Miten rahaston kohderyhmä on hyötynyt hankkeista? <p>Kolmansien maiden kansalaiset hyötävät hankkeista joko suoraan hankkeissa tarjottavan tuen muodossa tai välillisesti palveluiden vahvistumisen myötä, esim:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Turvapaikkaprosessissa: haavoittuvassa asemassa olevien saama tuki, ukrainalaisten kuntiin siirtymiseksi saama ohjaus, oikeusturvan vahvistuminen parempien palveluiden myötä (esim. tulkkauksen laatu ja haavoittuvuuden tunnistaminen, vastaanottopalveluiden nopeutuminen)2) Kotoutumisen teemassa: taloustaitojen vahvistaminen, arjenhallinnan taitojen parantaminen, monilukutaidon vahvistaminen, osallisuuden lisääminen, kontaktien luominen, kielitaidon vahvistuminen, omatoimisuuden vahvistaminen, palveluihin kiinnittyminen, osallisuus palveluiden kehittämisessä.3) Paluuteemassa kohderyhmälle annetaan paluuneuvontaa sekä neuvontaa alkuvaiheen uudelleenkotoutumisen tuesta kolmansissa maissa. <ul style="list-style-type: none">- Onko ohjelman toimeenpano erityisesti tukenut jonkun avustuksen saajan tai muun toimijan toimintaa?	

Suurin avustuksensaaja on ollut Maahanmuuttovirasto, jonka rahoitus kattoi 45 % kaikesta sidotusta rahoituksesta. Rahoitusta on myönnetty 30.6.2024 mennessä 15 hankkeeseen/ toimintaan (3 operatiivista tukea, 12 hanketta) yhteensä 14 M€. (ET 1: 9,5 M€; ET 2: 3,5 M€; ET 3: 1 M€).

Maahanmuuttoviraston hankkeet ovat myös euromääräisesti suurempia ja kuudelle hankkeelle on myönnetty avustusta yli miljoona euroa.

Helsingin Diakonissalaitoksen Säätiölle on myönnetty 2 M€ viiteen hankkeeseen, Suomen Pakolaisavulle 1,6 M€ neljään hankkeeseen ja THL:lle 1,5 M€ kolmeen hankkeeseen. Yli miljoonan euron avustusmäärään ylsivät myös Turun kaupunki ja Pelastakaa Lapset ry, joilla molemmilla oli kaksi hanketta.

- Mitkä ovat ohjelman merkittävimmät saavutukset tai sen aiheuttamat pysyvät muutokset?

Turvapaikkajärjestelmän uudistustoimet vaikuttavat kansalliseen turvapaikkamenettelyyn. Onnistuneilla tietojärjestelmien kehityshankkeilla varmistetaan niiden toiminta, tehokkuus, laatu ja häiriöttömyys myös jatkossa. Kehityshankkeilla vastataan EU-tason vaatimuksiin.

Hankkeiden ja toiminnan saavutusten arviointi on tässä vaiheessa aikaista, koska hankkeiden ja toiminnan raportointi on suurimmalta osin vasta käynnistynyt.

- Onko jokin hanke erityisesti edistänyt ohjelman tai toimeenpanosuunnitelman tavoitteiden saavuttamista?

Rahaston merkityksellisyys näkyy erityisesti turvapaikkamenettelyn tehokkuuden ja vastaanottojärjestelmien automatisoinnin osalta. Toimenpiteillä parannetaan vastaanotto-olosuhteita ja varautumista sekä tuetaan kapasiteettia palveluiden ja infrastruktuurin osalta.

	<p>Rahasto on täydentänyt laillisen muuttoliikkeen ja kotoutumisen alkuvaiheen tukipalveluja sekä edistänyt laittoman muuttoliikkeen torjunnan ja paluutoimien prosessien sujuvoittamista niin Suomessa kuin kolmansissa maissa. Hankkeista ei ole vielä raportoitu riittävästi, jotta saavutuksista voitaisiin tehdä tarkempia johtopäätöksiä.</p>	
Johdonmukaisuus	<ul style="list-style-type: none">- Ovatko hankkeet temaattisesti jatkoa aiemmille hankkeille ja/tai kehitystyölle? (myös muu kuin EUSA) <p>Useat hankkeet jatkavat ohjelmakaudella 2014–2020 aloitettua kehittämistyötä. Tällaisia ovat erityisesti Migrin UMA-järjestelmää koskevat kehittämishankkeet ja paluuhankkeet. THL:n hankkeissa jatketaan kotoutumisen tietopohjan vahvistamista ja myös yhteiskunnan vastaanottavuuden edistäminen ja rasismiin vastaiset hankkeet ovat jatkoa viime kauden lopussa toteutuville toimille.</p> <ul style="list-style-type: none">- Tuleeko hankkeiden tuloksista pysyvää toimintaa? <p>Tietojärjestelmien kehitys tuottaa pitkäikäisiä tuotoksia ja tuloksia, jotka siirtyvät suoraan käyttöön tai toimivat jatkokehityksen pohjana. Operatiivisella tuella pystytään osaltaan varmistamaan avustuksen saajien lakisääteisten tehtävien keskeytymättömyys. Turvapaikanhakijoiden ja kotoutumisen parissa toimivien osaamisen lisääntymisen odotetaan näkyvän palveluiden laadun vahvistumisena.</p> <ul style="list-style-type: none">- Arviointia hankkeiden kumppanuuksista. <p>Migrin tietojärjestelmäkehitystä ja automatisointia sekä Poliisin ja Migrin operatiivista toimintaa lukuun ottamatta suurin osa hankkeista toteutetaan useamman organisaation yhteistyönä.</p> <ul style="list-style-type: none">- Onko kaikkiin ohjelman ja toimeenpanosuunnitelman mukaisiin tavoitteisiin panostettu? <p>Kaikissa pääasiallisissa erityistavoitteissa 1–3 toimia on käynnistetty, mutta kussakin</p>	

	<p>erityistavoitteessa on tavoitteita ja toimia, joita ei ole vielä käynnistetty.</p> <ul style="list-style-type: none">- Arviointia ohjelman ja toimeenpanosuunnitelman päivittämisestä. <p>Ohjelmaa on päivitetty kaksi kertaa erillismäärärahojen lisäämiseksi (uudelleensijoittamisen määräraha ja sisäisten siirtojen määräraha) ja kolmas päivitys on valmistelussa. Toimeenpanosuunnitelmaa on päivitetty kaksi kertaa.</p>	
Unionin tasolla saatava lisäarvo	<p>Onko ohjelman toimeenpanossa edistetty hyviä käytäntöjä EU-tasolla?</p> <p>Esimerkiksi Yhteisölähtöisen kotoutumisen pilottihankkeesta odotetaan saatavaksi hyviä käytäntöjä myös EU-tasolla levitettäväksi. Myös työperäisen maahanmuuton edistämiseen liittyvissä toimissa saattaa syntyä hyviä EU-laajuisestikin mallinnettavia käytäntöjä.</p> <p>Onko yksittäisissä hankkeissa ollut erityistä Unionin tason lisäarvoa edistäviä seikkoja?</p> <p>Kyllä, esimerkiksi Yhteisölähtöisen kotouttamisen pilottihankkeessa kehitetään Suomeen soveltuva, kuntien ja paikallisyhteisöjen yhteistyöhön perustuva toimintamalli kiintiöpakolaisten alkuvaiheen kotoutumisen edistämiseksi.</p> <p>Pakolaisapu toi esille, että Union tasolla saatavaa lisäarvoa saadaan myös Pakolaisavun Paluu-hankkeessa, jossa on vahva EU-laajuinen verkosto.</p>	
Osallisuus, syrjimättömyys ja näkyvyys	<ul style="list-style-type: none">- Miten hankkeet ja hallintoviranomainen ovat edistäneet EU-näkyvyyttä? <p>Rahaston tärkein viestintäkanava on rahastojen verkkosivut. Verkkosivuja hyödynnettiin tehokkaasti ja järjestelmällisesti, jotta avustuksen hakijoiden, avustuksensaajien sekä kansalaisten ja tärkeiden sidosryhmien</p>	

tietoisuus EU-rahoituksella tehtävästä toiminnasta ja saavutetuista tuloksista lisääntyi.

Tilikauden aikana julkaistiin viisi uutiskirjettä.

Avustuksensaajia koulutetaan viestimään hankkeista aktiivisesti ja ylläpitämään EU-näkyvyyttä kaikessa hankkeessa tapahtuvassa viestinnässä. Tätä asiaa on tarkastettu raporttien käsittelyn ja tarkastuskäyntien yhteydessä

- Miten arvioidaan hallintoviranomaisen toteuttaneen kumppanuusperiaatetta ja osallistaneen kumppaneita ohjelman toimeenpanossa?

Hallintoviranomainen on pyrkinyt osallistamaan seurantakomiteaa vahvemmin ohjelman toimeenpanossa ja sen seurannassa. Tilivuoden aikana seurantakomitea kokoontui kolme kertaa ja kirjallinen menettely järjestettiin kaksi kertaa.

Hallintoviranomainen tekee käytännön yhteistyötä toimeenpanosuunnitelman ja hakujen suunnittelussa esim. TEM:n ja TEM:n hallinnonalan kanssa (ml. kotoutumisen kumppanuusohjelma) ja SM:n hallinnonalan kanssa.

- Onko osallisuuden ja syrjimättömyyden periaatteet huomioitu hallintoviranomaisen ja hankkeiden toiminnassa?

Avustuksen saajat ottavat osallisuuden ja syrjimättömyyden periaatteet huomioon kaikessa toiminnassaan. Hakemusvaiheessa he kuvaavat miten asia otetaan huomioon hankkeessa ja sitoutuvat periaatteisiin. Periaatteiden toteutumista hankkeissa seurataan koko niiden elinkaaren ajan. Avustuspäätöksen ehtoihin on sisällytetty myös vammaisten henkilöiden oikeudet. Hallintoviranomainen on kouluttanut hakijoita ja avustuksensaajia horisontaalisista periaatteista ja tarjonnut tietoa periaatteista EU:n sisäasioiden rahastojen verkkosivustolla.

Tilivuoden lopussa hallintoviranomainen laati suunnitelman horisontaalisten periaatteiden

toteutumista koskevista kehittämistoimenpiteistä. Suunnitelma sisälsi useita toimenpiteitä koskien hallintoviranomaisen osaamisen kehittämistä sukupuolten tasa-arvoon, yhdenvertaisuuteen ja syrjimättömyyteen, saavutettavuuteen ja esteettömyyteen sekä EU:n perusoikeuskirjaan ja YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevaan yleissopimukseen liittyen.

Koulutuksien (sekä hallintoviranomaisen että avustuksen saajien) kautta näitä teemoja voidaan edistää entisestään.

Seurantakomitean palautetta ja kehittämissuhteita